

Een recept voor een top 2015 schrijven

Taalhandeling:	Instrueren
Schrijftaak:	Een recept voor 2015 schrijven
Nieuwsbegrip- onderwerp:	Bosbranden Australië (schrijfles heeft deze keer een ander onderwerp)

Instrueren	ervaarles
	instructieles
	oefenles
	oefenles

De Nieuwsbegrip schrijflessen werken met één handleiding voor A en B. Aanwijzingen voor verschillen tussen A en B en voor werken met zwakke en sterke leerlingen vindt u in de handleiding op blz. 4.

Overzicht van de twee lessen

Les 1

1. Introductie op de schrijftaak: een *recept voor een top 2015* schrijven.
Voorbeeldrecepten bekijken.
Woordenweb maken met ideeën.
2. Strategie bespreken (KLUNS).
3. Leerlingen schrijven de eerste versie van hun recept voor 2015.

Les 2

4. Enkele teksten laten voorlezen.
5. Schrijfmaatjes bekijken teksten en vullen checklist in.
6. Leerlingen ronden recept af.
7. Terugkijken op het schrijven.

Handleiding Les 1

Materiaal

- Voor de leerlingen: opdrachtblad en blaadjes om de teksten op te schrijven.
- Voorbeeldteksten op pagina 5 en verder van deze handleiding. Als u ze via het digibord laat zien, hoeft u deze teksten niet te printen.

Vooraf

- Lees beide lessen goed door.

OPDRACHT 1

Schrijfopdracht: wat ga je schrijven en voor wie?

1. Bespreek met de leerlingen hun wensen voor het nieuwe jaar 2015.
  - Wanneer wordt 2015 voor jou een topjaar?
Bijvoorbeeld: Wat zou je willen leren? Waar wil je beter in worden? Waar word je blij van en wat wil je vaker gaan doen? Wil je iets kopen waar je voor moet sparen? Met wie wil je vaker afspreken? Welke leuke dingen wil je doen?
  - Wat kun je doen om te zorgen dat het ook zo'n topjaar wordt?

2. Vertel de leerlingen dat ze vandaag met hun wensen een *eigen recept voor 2015* gaan maken.
3. Laat een of meer leerlingen een voorbeeld geven: hoe wordt 2015 voor hen een topjaar? Wat kun je daar zelf aan doen en wat heb je ervoor nodig?

Vorbereiden: voorbeeldteksten lezen

1. Laat de voorbeeldrecepten op het digibord zien, eerst het normale recept (voor **niveau B** is dat hachee en voor **niveau A** het frambozentoetje) en daarna het recept voor een slecht humeur (**B**) of boze bui (**A**).
2. De leerlingen bekijken de teksten en schrijven op waaraan ze zien dat dit recepten zijn. Onderstreep een aantal typische receptzinnen (gebiedende wijs): *Schenk de...*, *Roer de...*, *Sta op en kijk ...* enzovoort.

Vorbereiden: woordenweb maken

De leerlingen maken een woordenweb met zo veel mogelijk ideeën voor een heel goed 2015.

Sterke schrijvers kunt u vanaf hier zelfstandig laten werken.

OPDRACHT 2 Vorbereiden: de KLUNS-strategie

1. Laat leerlingen vertellen welke strategie erbij hoort:
  - Hoe heet deze strategie?
  - Waar staan de letters voor?
  - Welke delen van de voorbeeldrecepten horen bij deze letters?

OPDRACHT 3 De eerste versie van het recept schrijven

De leerlingen schrijven hun recept voor een goed 2015.

Verschillen tussen leerlingen:

- **Sterke schrijvers** kunnen een recept schrijven voor verschillende zaken in het nieuwe jaar, anderen werken één voornemen uit.
- Hiermee kunt u ook tussen **A** en **B** differentiëren.
- Met **zwakke schrijvers** werkt u aan de instructietafel; u laat hen vóór deze opdracht opschrijven wat bij **N (Nodig)** hoort en bij **S (Stappen)**. Ze kunnen dit doen zoals bij opdracht 3 in de vorige schrijfles (week 50). Zet voor de **zwakkere schrijvers** ook de aangestreepte receptzinnen uit de voorbeeldteksten als voorbeeld op het bord of op een blaadje.

Afronding

Geef de leerlingen complimenten en vertel dat ze de volgende les zullen starten met het voorlezen van enkele recepten.

Tip Er zijn sites waar je een bericht naar jezelf kunt sturen dat je dan later ontvangt:

www.futureme.org/

www.pepermunt.net/e-mail/e-mail-later-verzenden.html

<http://timemanagement.nl/goede-voornemens-volhouden/>

Handleiding Les 2

Materiaal

- Opdrachtblad voor de leerlingen

Recepten voorlezen

Enkele leerlingen lezen hun recept voor. Laat ander leerlingen reageren:

- Welke recepten vinden ze goed? Wat vinden ze er goed aan?

OPDRACHT 4

Het recept van je schrijfmaatje lezen en tips geven

- Maak duo's van schrijfmaatjes.
- De schrijfmaatjes lezen elkaars recepten en vullen daarna de checklist in. Houd in de gaten of het ze lukt de checklists goed in te vullen, vooral de laatste twee vragen. Laat **zwakke schrijvers** in een groepje onder uw leiding samenwerken.

OPDRACHT 5

Je recept helemaal afmaken

1. De schrijfmaatjes bekijken elkaars ingevulde checklists en beslissen of ze hun tekst nog willen veranderen.
2. Ze maken hun recept definitief door het te verfraaien en – als ze willen – de tekst te wijzigen. Dit kan ook op een ander moment.

Afronding

Geef de leerlingen complimenten en wens ze succes met hun recept voor een top 2015. Bespreek: wat gaan ze nu met recept doen? Het is een leuk idee om over enkele maanden de teksten er weer bij te pakken om te kijken of het lukt met het recept.

Verschillen in de lessen tussen niveau A en B

	B	A
Opdrachtblad	Formulering in groep 7/8-taal	Formulering in groep 5/6-taal
voorbeeldteksten	Complexer dan bij A	Eenvoudiger dan bij B
Checklist	Meer vragen	Minder vragen
schrijftaak	Eén voornemen uitwerken	Meer dan één voornemen in het recept

Rubrics

Het recept is volledig	4	3	2	1
Er staat een lijstje dingen bij Nodig. En alles wat bij Nodig staat komt terug in de stappen.	Er staat een lijstje dingen bij Nodig. En alles wat bij Nodig staat komt terug in de stappen.	Er staat een lijstje dingen bij Nodig, maar die komen niet allemaal terug in de stappen.	Er staan maar één of twee dingen bij Nodig en/of er staan geen stappen.	Er staan geen dingen bij Nodig of geen stappen. Of ze staan er wel, maar door elkaar.

Volgorde	4	3	2	1
Alle stappen staan in een handige volgorde: wat eerst moet staat eerst.	Alle stappen staan in een handige volgorde. Wat eerst moet staat eerst. En wat bij elkaar hoort, staat bij elkaar.	De meeste stappen staan in de goede volgorde. Wat eerst moet staat eerst.	De volgorde is nog niet handig genoeg. Er zijn best wat stappen die beter op een andere plaats kunnen staan	De stappen staan erin. Nu kunnen ze op volgorde gezet worden.

Duidelijkheid	4	3	2	1
De stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	De stappen zijn duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens driekwart van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Minstens de helft van de stappen is duidelijk en kort opgeschreven.	Een enkele stap is al duidelijk en kort opgeschreven.

Niveaus bij Nieuwsbegrip Schrijven

Verschillen tussen leerlingen kunnen op het gebied van schrijfvaardigheid groot zijn. In de Nieuwsbegrip schrijflessen gaan we hier op de volgende manieren mee om:

- Niveau A en B hebben **verschillende opdrachtbladen**. De instructies zijn op niveau A eenvoudiger geformuleerd en opdrachten kunnen eenvoudiger zijn.
- A en B hebben **dezelfde handleiding**. De schrijftaak en de lesopbouw is op beide niveaus hetzelfde. Waar relevant geeft de handleiding aan wat het verschil is tussen A en B.
- Aan leerlingen uit groep 5-6 stelt u **andere eisen** dan aan leerlingen in groep 7-8 waar het gaat om de kwaliteit van hun tekst. Deze eisen vindt u terug in de rubrics: niveau A presteert op A1 en A2, B presteert op B1 en B2. Rubrics zijn opgenomen in instructie- en oefenlessen, niet in ervaarlessen.
- In de handleiding vindt u eveneens **extra aanwijzingen voor zowel sterke als zwakke leerlingen**. Dit zijn aanwijzingen die voornamelijk betrekking hebben op meer of minder ondersteuning. Voorbeelden zijn een extra stukje schrijven voor snelle leerlingen en werken aan de instructietafel voor langzamere leerlingen.

Recept voor een gerecht

Voorbeeldteksten niveau A

Wat heb je nodig?

- * 250 gram frambozen uit de diepvries
- * 4 eierkoeken
- * 50 ml frambozenlimonadesiroop
- * 125 ml verse slagroom
- * 450 gram vanillekwark

Stappen

1. Laat de frambozen 30 minuten ontdooien.
Snij dan de eierkoeken in kleine stukjes. Doe ze in een kom.
2. Giet beetje bij beetje de limonadesiroop over de eierkoeken. Klop de slagroom stijf met een mixer of een garde. Het moet eruitzien zoals de slagroom op een taart.
3. Maak verschillende laagjes in de glaasjes.
Bijvoorbeeld een laagje frambozen, een laagje eierkoek en een laagje slagroom. En dan weer een laagje frambozen, dan een laagje vanillekwark en aan het einde weer een laagje eierkoek.
4. Zet het toetje minimaal 1 uur in de koelkast.
Als extra kun je er ook nog wat hagelslag over doen.

Eet smakelijk!

Recept voor een boze bui

Het beste recept voor een boze bui! Iedereen kan het!

Wat heb je nodig?

herrie buiten
hele harde regen
een koude douche
raar haar hebben
in de hondenpoep stappen

Stappen

1. Laat jezelf lekker vroeg wakker maken door herrie buiten.
2. Sta op en kijk naar buiten: het regent heel hard. Giet koud water over jezelf in de douche.
3. Doe je haar en merk dat het heel raar zit. Roer nog even door je haar en zie dat het er niet beter van wordt.
4. Koel even af...
5. Ga met raar haar naar buiten en trap in de hondenpoep.

Doe alles wat in het recept staat en je hebt echt een boze bui. Het kan niet mislukken!

Recept voor een gerecht

Voorbeeldteksten niveau B

Hachee

Ingrediënten:

50 g boter
300 g uien, in stukjes
50 g bloem
5 dl bouillon of water met 1 bouillontablet
2 laurierbladeren
3 kruidnagels
300 g koud vlees, in blokjes
½ dl azijn
suiker
ketjap

Bereiden:

Smelt de boter in een braadpan en bak de uien hierin licht goudgeel. Roer de bloem erdoor en bak uien en bloem al roerend in 5 minuten gelijkmatig bruin. Schenk de bouillon erbij en voeg laurierbladen en kruidnagels toe. Laat de saus 3 minuten zachtjes doorkoken en voeg vlees en azijn toe. Stoof de hachee op laag vuur minstens 1 uur. Roer tijdens het stoven de hachee af en toe om aanbranden te voorkomen. Verwijder laurierbladen en kruidnagels en breng de hachee op smaak met suiker en ketjap.

Recept voor een slecht humeur

Het beste recept voor een slecht humeur! Iedereen kan het!

Ingrediënten:

hele harde regen
opstaan met getik op de muur door de verbouwing van de buren
niets vinden om aan te trekken
in de hondenpoep stappen terwijl je schoenen met een profiel aanhebt
je fiets is gestolen
je wordt bijna aangereden door een taxi
je haar zit niet

Bereiden:

Wordt wakker van het getik van de verbouwing van je buren. Sta op en kijk naar buiten: het regent heel hard. Ga douchen en weet daarna niet wat je aan moet trekken. Doe je haar en merk dat het voor geen meter zit. Roer nog even door je haar en zie dat het er niet beter van wordt. Een plukje blijft de hele tijd één kant opstaan en je krijgt het niet goed. Koel even af...

Ga met raar haar naar buiten en pak je fiets, Helaas, die is weg want hij is gestolen. Loop een half uur naar school maar pas op voor de taxi die je bijna aanrijdt! Wordt boos en loop dan door... in de hondenpoep met je rechterschoen. Probeer het eraf te vegen maar merk dat het niet lukt want het is in het profiel van je zool gaan zitten. Pas op dat je niet te erg aanbrandt!

Doe alles precies volgens het recept en je hebt gegarandeerd de beste chagrijnigste bui die je ooit hebt gehad. Succes!